

Memorandwm Esboniadol i'r Pwyllgor Cyllid Ynghylch Amrywio Amcangyfrif Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y Flwyddyn a Ddaw i Ben ar 31 Mawrth 2024

Cyhoeddwyd: Awst 2023

Cyfeirnod y ddogfen: 3734A2023

Cyflwynir i Bwyllgor Cyllid y Senedd i'w ystyried dan Reol Sefydlog 20.35.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru

Kathryn Chamberlain
Cadeirydd, ar ran **Swyddfa Archwilio Cymru**

Cynnwys

Memorandwm esboniadol	1
Cyflwyniad	E
rror! Bookmark not defined.	
Rheswm dros y newid	E
rror! Bookmark not defined.	
Addasiadau i gyllidebau adnoddau	6
Atodiadau	
Atodiad 1 – Crynodeb o'r gofynion ar gyfer cyllideb 2023-24 sydd i'w cynnwys yng Nghynnig Cyllideb Atodol Gweinidogion Cymru dan adran 126 Deddf Llywodraeth Cymru 2006	7

Memorandwm esboniadol

Cyflwyniad

- Ar gyfer pob blwyddyn ariannol, rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru gyflwyno amcangyfrif blynyddol o'i hincwm a'i gwariant i Bwyllgor Cyllid y Senedd. Rhaid i'r pwyllgor cyfrifol archwilio'r Amcangyfrif hwnnw a'i osod gerbron y Senedd ar ôl gwneud unrhyw newidiadau sy'n briodol yn ei dyb ef.
- Cafodd Amcangyfrif Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer 2023-24 ei gynnwys yng Nghynnig y Gyllideb Flynyddol gan Lywodraeth Cymru dan Reol Sefydlog 20.26 ac fe'i cymeradwywyd yn y Sesiwn Lawn ar 7 Mawrth 2023 yn dilyn craffu gan y Pwyllgor Cyllid.
- Roedd cynnig y gyllideb yn awdurdodi Swyddfa Archwilio Cymru i gadw £16.133 miliwn o adnoddau cronol, a gaiff eu creu trwy ffioedd a godir ar gyrff a archwilir, ac yn darparu £8.452 miliwn pellach o adnoddau eraill i gefnogi ein cynlluniau gwariant ar gyfer y flwyddyn. Gyda'i gilydd, defnyddir y £24.585 miliwn yma i ariannu costau Swyddfa Archwilio Cymru am gyflawni ei dyletswyddau dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.
- Yn awr mae Swyddfa Archwilio Cymru'n ceisio diwygio'r Amcangyfrif a gymeradwywyd ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2024.

Rheswm dros y newid

Newidiadau i'n swyddfeydd

- Ar 6 Gorffennaf 2023, rhoddodd Pwyllgor Cyllid y Senedd ystyriaeth i Amcangyfrif Atodol ar gyfer 2023-24 a oedd yn nodi ein cynigion i adleoli ein swyddfa yng Ngogledd Cymru o Abergele i swyddfa Llywodraeth Cymru yng Ngogledd Cymru sydd wedi'i lleoli yng Nghyffordd Llandudno.
- Fel a nodwyd yn ein memorandwm esboniadol, rydym yn disgwyl i'r symudiad hwn ddwyn arbedion blynyddol o oddeutu £30,000 ond, er mwyn cydymffurfio â gofynion cyfrifyddu IFRS16, mae angen cynnydd o £94,000 (heb fod yn arian parod) i gyllidebau adnoddau yn 2023-24. Mae hyn yn cynnwys:
 - Atebolrwydd prydles (£70,000)
 - Darpariaeth dadfeillion strwythurol (£24,000)
- Yn ei gyfarfod ar 6 Gorffennaf fe wnaeth y Pwyllgor Cyllid gefnogi'r cynnig hwn – y mae ei effaith yn cael ei hadlewyrchu yn yr Amcangyfrif Atodol hwn.

Taliad costau byw

- Ym mis Mehefin 2023, yng ngoleuni codiadau cyflog is na lefel chwyddiant a ddyfarnwyd i'w staff yn 2022-23, fe gytunodd Llywodraeth Cymru gyda'i phartneriaid ymhlith yr undebau llafur y byddai taliad unigol o £1,500 yn cael ei roi

i'w staff ym mis Gorffennaf. Roedd y taliad hwn yn berthnasol i'r holl staff islaw lefel Uwch Staff y Gwasanaeth Sifil a oedd yn eu swydd cyn 31 Mawrth 2023 ac yn dal yn eu swydd ar 30 Mehefin 2023. Mae'r taliad yn un anghyfunol, amhensiynadwy ac nid yw'n daliad yn ôl cyfran ar gyfer cyflogeion rhan-amser. Mae hefyd ar wahân i negodiadau ar gyfer dyfarniad cyflog 2023-24.

- 9 Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod y disgwyliad ers hynny y 'bydd cyrff sy'n cydweddu â, neu'n adlewyrchu dyfarniadau cyflog Llywodraeth Cymru a'r rhai a fu'n rhan o waith diweddar ar gydraddoldeb cyflogau hefyd yn gwneud y taliad ychwanegol hwn, er mwyn tegwch ac undod ar draws sector cyhoeddus datganoledig Cymru'.
- 10 Er nad yw'r disgwyliad hwn yn uniongyrchol berthnasol i Swyddfa Archwilio Cymru, mae ein partneriaid ni ein hunain ymhlith yr undebau llafur yn awyddus i weld hyn yn cael ei efelychu, yn enwedig gan bod y dyfarniad cyflog o 3% i'n staff yn 2022-23 yn llai o lawer na chwyddiant ar gyfer y flwyddyn, sef oddeutu 10%.
- 11 Mae'r ddau undeb llafur yn Swyddfa Archwilio Cymru, Prospect a PCS, mewn anghydfod â ni ynghylch y codiad cyflog o 3% a ddyfarnwyd i staff ar gyfer 2022-23. Mae'r undebau wedi dynodi bod setlo'r anghydfod mewn perthynas â 2022-23 yn ddibynnol ar ein parodrwydd ni i roi taliad sy'n cyfateb i'r un a roddwyd i staff Llywodraeth Cymru.
- 12 Amcangyfrifir bod y gost i Archwilio Cymru, pe bai'n gwneud y taliad hwn yn seiliedig ar yr un paramedrau â'r rhai a bennwyd gan Lywodraeth Cymru, yn £442,000 yn 2023-24. Gan na wnaed unrhyw ddarpariaeth ar gyfer y taliad hwn yn ein Hamcangyfrif na'n Cynllun Ffioedd ar gyfer 2023-24, rydym yn ceisio Amcangyfrif Atodol i'n galluogi i wneud y taliad eleni.
- 13 Bydd Archwilio Cymru'n amcanu at ariannu peth o gost y taliad â chyllid o fewn ein cyllideb bresennol. Mae ein gallu i wneud hynny'n dibynnu ar gyflawni cynlluniau gwariant ac incwm, na fydd ond yn dod yn glir wrth i'r flwyddyn fynd rhagddi. O ystyried bod ein cyllideb eisoes yn golygu ei bod yn ofynnol i ni gyflawni rhyw £500,000 o arbedion yn ychwanegol at unrhyw arbedion sy'n deillio o drosiant staff, nid ydym yn credu ei bod hi'n bosibl adnabod arbedion pellach sy'n ddigon i ariannu'r taliad i staff heb yr Amcangyfrif Atodol hwn.
- 14 Rydym yn ymwybodol bod cyrff eraill yn ariannu'r taliad hwn trwy rewi swyddi gwag. Yn anffodus, nid yw hyn yn opsiwn i Swyddfa Archwilio Cymru, o ystyried y cyswllt uniongyrchol rhwng staffio a chyflawni incwm o ffioedd – os na fyddwn yn recriwtio staff archwilio, byddai unrhyw ostyngiad cysylltiedig mewn incwm yn fwy nag unrhyw arbedion ar gostau staff.

Addasiadau i gyllidebau adnoddau

- 15 Ar gyfer symud swyddfa yng Ngogledd Cymru, mae Swyddfa Archwilio Cymru'n ceisio addasiad heb fod mewn arian parod mewn perthynas ag IFRS16 o £94,000 yn 2023-24 – mae hyn at ddibenion cyfrifyddu yn unig.
- 16 I wneud y taliad costau byw o £1,500 i staff, mae Swyddfa Archwilio Cymru'n ceisio cyllideb ychwanegol (mewn adnoddau ac arian parod) o £442,000 yn 2023-24.
- 17 Caiff y newidiadau cysylltiedig i'r gyllideb ar gyfer 2023-24 eu nodi yn **Arddangosyn 1**.

Arddangosyn 1: newidiadau i'r gyllideb ar gyfer 2023-24

	Amcangyfrif 2023-24 £'000	Amcangyfrif Atodol 2023-24 £'000	Amcangyfrif Diwygiedig 2023-24 £'000
Adnoddau refeniw	8,142	442	8,584
Adnoddau cyfalaf	310	–	310
Adnoddau cyfalaf (IFRS16)		94	94
Adnoddau cronnoł	16,133		16,133
Cyfanswm gwariant	24,585	536	25,121
Gofyniad arian parod net ¹	8,642	442	9,084

¹ Gweler Tabl 2.

Atodiad 1

Crynodeb o'r gofynion ar gyfer cyllideb 2023-24 i'w cynnwys yng Nghynnig Cyllideb Atodol Gweinidogion Cymru dan adran 126 Deddf Llywodraeth Cymru 2006

Dan adran 126 Deddf Llywodraeth Cymru 2006 (Deddf 2006), gall Gweinidogion gyflwyno Cynnig Cyllideb Atodol yn y Cynulliad Cenedlaethol i awdurdodi defnyddio adnoddau, cadw incwm a chodi arian parod o'r Gronfa Gyfunol ar gyfer pobl berthnasol benodol, gan gynnwys Swyddfa Archwilio Cymru.

Mewn perthynas â gwasanaethau a dibenion Swyddfa Archwilio Cymru yn y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2024, bydd Cynnig y Gyllideb yn awdurdodi:

- swm yr adnoddau sydd i'w defnyddio gan Swyddfa Archwilio Cymru;
- swm yr adnoddau sy'n cronni i Swyddfa Archwilio Cymru y gellir eu cadw (yn hytrach na'u talu i mewn i'r Gronfa Gyfunol); a hefyd
- y swm y gellir ei dalu allan o'r Gronfa Gyfunol i Swyddfa Archwilio Cymru.

Caiff y gofynion hyn, na allant ond bod yn amcangyfrifon oherwydd amrywioldeb ffrydiau incwm, eu crynhoi yn **Nhablau 1 a 2** isod.

Tabl 1: crynodeb o'r gofynion a amcangyfrifir ar gyfer cyllideb 2023-24

	£'000
Adnoddau heblaw adnoddau cronol i'w defnyddio gan Swyddfa Archwilio Cymru am gyflawni swyddogaethau statudol Swyddfa Archwilio Cymru, yr Archwilydd Cyffredinol ac archwilyddyr a benodwyd i wneud gwaith llywodraeth leol, ac am weinyddu Swyddfa Archwilio Cymru:	
• Refeniw	8,584
• Cyfalaf	404
Adnoddau cronol o ffioedd a thaliadau am wasanaethau archwilio a chysylltiedig; adennill costau eraill sy'n gysylltiedig â swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol; incwm amrywiol o gyhoeddiadau, cynadledau a darparu gwasanaethau gweinyddol a phroffesiynol a thechnegol i'w ddefnyddio gan Swyddfa Archwilio Cymru ar wasanaethau cysylltiedig a gweinyddu Swyddfa Archwilio Cymru.	16,133
Gofyniad arian parod net o'r Gronfa Gyfunol i ariannu'r symiau net sy'n dod yn ddyledus i'w talu yn y flwyddyn gan Swyddfa Archwilio Cymru.	9,084

Tabl 2: cysoni'r gofyniad adnoddau â'r gofyniad i godi arian parod o Gronfa Gyfunol Cymru

	Amcangyfrif 2023-24 £'000	Amcangyfrif Atodol 2023-24 £'000	Newid net £'000
Cais net am adnoddau – refeniw a chyfalaf	8,452	8,988	536
Addasiad heb fod yn arian parod – dibrisiant a thaliadau llog	(640)	(640)	–
Taliadau rhent prydlesu	280	280	–
Addasiad heb fod yn arian parod – symudiadau mewn cyfalaf gweithiol	550	550	–
Addasiad heb fod yn arian parod ar gyfer IFRS16	–	(94)	(94)
Gofyniad arian parod net o Gronfa Gyfunol Cymru i ariannu'r symiau net sy'n dod yn ddyledus i'w talu yn y flwyddyn gan Swyddfa Archwilio Cymru	8,642	9,084	442

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.